

Beslut

Garantum Wealth Management PB AB
genom styrelsens ordförande
Smålandsgatan 16
111 46 Stockholm

FI dnr 23-33668

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Sveavägen 44]
Tel +46 8 408 980 00
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Anmärkning och sanktionsavgift

Finansinspektionens beslut (att meddelas
den 17 december 2025 kl. 8.00)

1. Finansinspektionen ger Garantum Wealth Management PB AB (556696-7666) en anmärkning.

(9 kap. 1 § lagen [2018:1219] om försäkringsdistribution)

2. Garantum Wealth Management PB AB ska betala en sanktionsavgift på 1 000 000 kronor.

(9 kap. 13 § lagen om försäkringsdistribution)

Hur man överklagar, se *bilaga*.

Sammanfattning

Garantum Wealth Management PB AB (Garantum PB eller bolaget) är en försäkringsförmedlare som har tillstånd att bedriva försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution (LFD).

Finansinspektionen har undersökt om Garantum PB – när bolaget ägnat sig åt rådgivning till kunder i fråga om investeringar inom ramen för depåförsäkringar – har följt bestämmelserna i LFD och kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/2359¹ som innehåller informationskrav och uppföranderegler för

¹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/2359 av den 21 september 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter.

distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter. Undersökningen har avsett om den information som bolaget ska lämna till kunderna uppfyller regelverkets krav i fråga om dels redovisningen av kostnader och avgifter, dels uppgifter om nyttan och kostnaderna som är förenade med ett rekommenderat byte från en investeringstillgång till en annan. Undersökningen visar att Garantum PB i flera fall har överträtt dessa centrala kundskyddsbestämmelser. Bolaget har inte heller dokumenterat rådgivningen om byte av investeringstillgångar på det sätt som regelverket kräver.

Överträdelserna är sådana att det finns skäl att ingripa mot Garantum PB. De är dock inte så allvarliga att det finns anledning att överväga att återkalla bolagets tillstånd eller att meddela det en varning. Finansinspektionen ger därför Garantum PB en anmärkning, som förenas med en sanktionsavgift på en miljon kronor.

1 Bakgrund

1.1 Om Garantum PB och dess verksamhet

Garantum Wealth Management PB AB (Garantum PB eller bolaget) är en försäkringsförmedlare som sedan 2006 har Finansinspektionens tillstånd att bedriva försäkringsdistribution enligt lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution (LFD) och den lagens föregångare. Tillståndet gäller för direkt försäkring i flera skade- och livförsäkringsklasser, bland annat direkt skadeförsäkring i klasserna 1 (olycksfall) och 2 (sjukdom) samt direkt livförsäkring i klasserna I.a (livförsäkring), I.b (tilläggsförsäkring till livförsäkring), III (försäkring anknuten till värdepappersfonder) och IV (lång olycksfalls- och sjukförsäkring).

Bolaget tillhandahåller bland annat rådgivning till kunder om försäkringsbaserade investeringsprodukter och pensionsförsäkringar som har ett förfallo- eller återköpsvärde som helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsvolatilitet, där kunden genom en försäkring investerar i olika finansiella instrument (så kallade depåförsäkringar).

Garantum PB ingår i en koncern där verksamhet drivs genom ett antal dotterbolag till holdingbolaget Garantum Invest AB. Holdingbolaget förser bolagen i koncernen med tjänster inom bland annat juridik, ekonomi, regelefterlevnad och it. Ett av dotterbolagen bedriver värdepappersrörelse och till det bolaget är flera av de övriga dotterbolagen, däribland Garantum PB, anknutna ombud. Utöver verksamheten som försäkringsdistributör ägnar sig alltså Garantum PB också åt investeringsrådgivning som anknutet ombud, det vill säga värdepappersrörelse. Inom ramen för den verksamheten ger Garantum PB investeringsråd till kunder, vars investeringar inte görs inom ramen för en depåförsäkring.

Under räkenskapsåret 2024 hade Garantum PB tolv anställda, varav sex försäkringsförmedlare. Bolagets omsättning uppgick till cirka 40 miljoner kronor, medan omsättningen på koncernnivå var knappt 640 miljoner kronor.

1.2 Ärendet

I december 2023 inledde Finansinspektionen en undersökning av om Garantum PB har följt gällande bestämmelser när bolaget har ägnat sig åt försäkringsdistribution. Det gäller vissa bestämmelser i bland annat LFD och kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/2359² (den delegerade förordningen) som syftar till att säkerställa att kundernas intressen tas tillvara.

Undersökningen avser perioden 1 januari–30 november 2023 (undersökningsperioden).

Finansinspektionen har tagit del av en lista över bolagets transaktioner under undersökningsperioden. Inspektionen har valt att granska rådgivningsdokumentation från 49 rådgivningstillfällen, som har resulterat i transaktioner med finansiella instrument i form av så kallade strukturerade produkter (se avsnitt 2). Det rör sig om rådgivning om depåförsäkringar som i LFD:s mening har utgjort försäkringsbaserade investeringsprodukter eller pensionsförsäkringar som har ett förfallo- eller återköpsvärde som helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsvolatilitet. Inspektionen har även tagit del av produktfaktablad för de produkter som förekommer i rådgivningsdokumentationerna.

Garantum PB har yttrat sig skriftligt över inspektionens iakttagelser samt dess preliminära bedömningar och överväganden.

Bristerna som framgår av detta beslut är sådana som har framkommit i undersökningen och som Finansinspektionen har valt att ingripa mot. Vad som har framkommit i övrigt i undersökningen motiverar ingen åtgärd från inspektionens sida.

Finansinspektionen har i ett parallellt ärende genomfört en undersökning av ett av Garantum PB:s systerbolag (FI dnr 23-14005). I detta beslut behandlas inte i någon del Garantum PB:s verksamhet som anknutet ombud till systerbolaget.

2 Finansinspektionens iakttagelser och bedömningar

2.1 Inledning

Som framgår ovan har Finansinspektionen tagit del av Garantum PB:s rådgivningsdokumentation från 49 rådgivningstillfällen, som under undersökningsperioden har resulterat i transaktioner med finansiella instrument i form av så kallade strukturerade produkter.

Rådgivningsdokumentationerna behandlar i samtliga fall rådgivning till kunder från Garantum PB:s sida om antingen en försäkring med ett förfallo- eller återköpsvärde som helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknads-

² Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/2359 av den 21 september 2017 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 vad gäller informationskrav och uppföranderegler för distribution av försäkringsbaserade investeringsprodukter.

volatilitet (försäkringsbaserad investeringsprodukt) eller en pensionsförsäkring som på samma sätt har exponering mot marknadsvolatilitet.

I begreppet försäkringsbaserad investeringsprodukt ingår inte

- skadeförsäkring,
- livförsäkring där ersättning endast betalas ut vid dödsfall eller vid invaliditet till följd av skada, sjukdom eller funktionsnedsättning, och
- pensionsförsäkring.

Med pensionsförsäkring avses ett försäkringsavtal som har som främsta syfte att ge inkomst vid pensionering och som berättigar den försäkrade till vissa ersättningar. Skillnaden mellan å ena sidan en försäkringsbaserad investeringsprodukt och å andra sidan en pensionsförsäkring är alltså att en pensionsförsäkring har ett uttalat syfte att ge inkomster efter pensioneringen, medan en försäkringsbaserad investeringsprodukt inte har det.

Försäkringarna som förekommer i rådgivningsdokumentationerna är depåförsäkringar. Depåförsäkringar är ett slags försäkringar där försäkringstagaren står risken för de finansiella placeringar som görs inom ramen för försäkringen, men också väljer vilka placeringar som ska göras. Sådana försäkringar kan beskrivas som skal i vilka det ryms flera andra produkter, beroende på vilka placeringar som försäkringstagaren väljer att göra.

En strukturerad produkt är ett finansiellt instrument som i sin tur består av flera underliggande finansiella instrument. Beroende på sammansättningen kan de underliggande finansiella instrumenten ha olika risk, avkastning och förutsättningar. Kännetecknande för strukturerade produkter är att deras avkastning helt eller delvis är beroende av utvecklingen i andra instrument eller tillgångar (det vill säga i de underliggande finansiella instrumenten). Det gör det svårt att överblicka avkastningsmöjligheterna. Strukturerade produkter är nästan undantagslöst komplexa sparprodukter med otydliga och ibland mycket höga risker. De strukturerade produkter som förekommer i ärendet är inget undantag.

Av de granskade 49 rådgivningsdokumentationerna innehåller 30 dokumentationer brister som behandlas i beslutet. Av de 30 dokumentationerna avser 17 rådgivning om försäkringsbaserade investeringsprodukter, och de resterande 13 rådgivning om pensionsförsäkringar. Det rör sig uteslutande om rådgivning vid förvaltning av tidigare ingångna försäkringsavtal.

I 20 av de 30 rådgivningsdokumentationerna har kunden blivit rekommenderad att byta befintliga investeringstillgångar i depåförsäkringen mot andra investeringstillgångar. Av dessa 20 fall handlar 7 om rådgivning om försäkringsbaserade investeringsprodukter och 13 om rådgivning om pensionsförsäkringar.

I beslutet tar Finansinspektionen ställning till huruvida den information om kostnader och avgifter som är förknippade med distribution av produkterna, som Garantum PB har lämnat till kunderna vid rådgivningen om försäkringsbaserade investeringsprodukter uppfyller kraven i LFD. Dessutom tar inspektionen ställning till om bolaget – i samtliga 20 fall när det har rekommenderat ett byte av in-

vesteringsstillgångar – har lämnat den information som krävs till kunderna om varför ett byte motsvarar deras preferenser, mål och andra egenskaper samt om bolaget på rimliga grunder kunnat visa att fördelarna med ett byte förväntas vara större än kostnaderna.

2.2 Tillämpliga bestämmelser

2.2.1 Kostnader och avgifter

I 5 kap. 14 § första stycket LFD finns ett grundläggande krav på att all information som en försäkringsdistributör, exempelvis en försäkringsförmedlare, lämnar till kunder ska vara rättvisande och att den inte får vara vilseledande.

I 6 kap. LFD finns bestämmelser som gäller när försäkringsdistributionen avser försäkringsbaserade investeringsprodukter.

Enligt 6 kap. 4 § ska en försäkringsdistributör förse kunden med lämplig och lättbegriplig information, enligt bland annat 6 kap. 5 §, i god tid innan ett avtal ingås. Informationen ska ge kunden rimliga möjligheter att förstå arten av och vilka risker som är förknippade med den försäkringsdistribution och de försäkringsbaserade investeringsprodukter som försäkringsdistributören erbjuder. Informationen får lämnas i standardiserad form.

Det framgår av 6 kap. 5 § första stycket 2 att försäkringsdistributören ska förse kunden med information om alla kostnader och avgifter som är förknippade med distributionen av den försäkringsbaserade investeringsprodukten, inbegripet kostnaderna för eventuell rådgivning och för den försäkringsbaserade investeringsprodukt som rekommenderas eller marknadsförs till kunden samt hur kunden får betala kostnader och avgifter, inbegripet eventuella betalningar från tredjepart.

I bestämmelsens andra stycke anges bland annat att informationen om kostnader och avgifter, inbegripet kostnader och avgifter som har samband med distributionen av den försäkringsbaserade investeringsprodukten, som inte orsakas av förekomsten av underliggande marknadsrisk, ska räknas samman så att kunden kan förstå den totala kostnaden liksom den kumulativa effekten på investeringsavkastning.

2.2.2 Byte av tillgångar

Enligt 6 kap. 15 § LFD ska en försäkringsdistributör som tillhandahåller rådgivning – på ett varaktigt medium – lämna kunden tillfredställande dokumentation som specificerar vilket råd som kunden har fått och hur det motsvarar kundens preferenser, mål och andra egenskaper (en lämplighetsförklaring). Dokumentationen ska lämnas innan ett avtal ingås om inte avtalet ingås med hjälp av en teknik för distanskommunikation som hindrar att dokumentationen lämnas i förväg och kunden har godtagit att få lämplighetsförklaringen utan

dröjsmål efter att avtalet har ingåtts och har erbjudits att senarelägga ingåendet av avtalet så kunden först kunnat få lämplighetsförklaringen.

Enligt 7 kap. 1 § LFD ska 6 kap. 15 § tillämpas även när en försäkringsdistributör bedriver försäkringsdistribution som avser pensionsförsäkringar med ett förfallo- eller återköpsvärde som helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsvolatilitet.

Det följer av artikel 9.7 i den delegerade förordningen att när en försäkringsförmedlare tillhandahåller rådgivning om en försäkringsbaserad investeringsprodukt som innebär byte av underliggande investeringstillgångar, ska försäkringsförmedlaren inhämta nödvändiga upplysningar om kundens befintliga underliggande investeringstillgångar och de rekommenderade nya investeringsstillgångarna. Försäkringsförmedlaren ska också analysera de förväntade kostnaderna och fördelarna med bytet, så att försäkringsförmedlaren på rimliga grunder kan visa att fördelarna med ett byte förväntas vara större än kostnaderna.

Enligt 14 kap. 2 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2018:10) om försäkringsdistribution (försäkringsdistributionsföreskrifterna) ska en försäkringsdistributör som bedriver försäkringsdistribution som avser sådana pensionsförsäkringar som har ett förfallo- eller återköpsvärde som helt eller delvis är direkt eller indirekt exponerat mot marknadsvolatilitet i den verksamheten, på motsvarande sätt, bland annat tillämpa artikel 9 i den delegerade förordningen.

2.2.3 Dokumentation

Det framgår av 5 kap. 21 § LFD att en försäkringsförmedlare är skyldig att dokumentera vad som har förekommit vid distributionstillfället och lämna informationen till kunden. Dokumentationskravet är även en förutsättning för att Finansinspektionen ska kunna övervaka företagens regelefterlevnad.

2.3 Garantum PB:s information till kunder om kostnader och avgifter har haft brister

I detta avsnitt behandlas 17 rådgivningsdokumentationer som Finansinspektionen har granskat och som avser rådgivning om försäkringsbaserade investeringsprodukter.

Enligt 6 kap. 4 § första stycket LFD ska Garantum PB förse kunderna med lämplig och lättbegriplig information enligt bland annat 6 kap. 5 § i god tid innan avtal ingås. Skyldigheten gäller inte bara inför ingående av försäkringsavtal utan även av förmedlaravtal, som det här gäller (se prop. 2017/18:216 s. 498).

I 6 kap. 5 § LFD anges att kunden ska föras med information om alla kostnader och avgifter som försäkringsdistributionen är förknippad med. Kostnaderna ska räknas samman så att kunden kan förstå den totala kostnaden, liksom den kumulativa effekten på investeringens avkastning.

Det framgår av samtliga 17 rådgivningsdokumentationer att Garantum PB har lämnat rådgivning om strukturerade produkter som är förenade med en avgift som emittenten tar ut (så kallad emittentavgift). En del av emittentavgiften motsvaras av tredjepartsersättning från emittenten till det systerbolag som Garantum PB är anknutet ombud till. Den delen av emittentavgiften redovisas i rådgivningsdokumentationerna. Den övriga delen av emittentavgiften framgår dock inte där.

Garantum PB har redovisat kostnaden för försäkringsskalet (försäkringsavgiften) i de tre rådgivningsdokumentationer som visar att det har gjorts en inbetalning av försäkringspremier enligt ett befintligt försäkringsavtal. I de resterande 14 dokumentationerna saknas en redovisning av den kostnaden.

I samtliga 17 rådgivningsdokumentationer har bolaget redovisat kundens kostnad för investeringen både som ett belopp och som en procentsats. Beloppet motsvarar kundens kostnad för investeringen vid investeringstillfället. Procentsatsen har räknats fram enligt följande metod. Beloppet har delats upp på det antal år som utgör den strukturerade produktens löptid. Den del av beloppet som är hänförlig till ett år har använts och ställts i relation till det investerade beloppet. Om en kund har investerat 1 000 kronor i en produkt med en löptid på fem år, och den totala kostnaden för kunden är 500 kronor, har redovisningen alltså varit 500 kronor som belopp och en procentsats på tio. Procentsatsen har angetts avse ”beräknad årlig max-kostnad”.

När det gäller avsaknaden av redovisning av en del av emittentavgiften, anför Garantum PB att det under undersökningsperioden fanns stora skillnader i de beräkningsmodeller för emittentavgift som användes av olika emittenter. Bolaget menar att det på grund av skillnaderna var en utmaning att redovisa kostnaden på ett enkelt och lättbegripligt sätt för kunderna i avsnittet om kostnader och avgifter i rådgivningsdokumentationen. Av det skälet hänvisades kunden i stället till emittentens faktablad och produktbroschyrer, som kunderna fick vid rådgivningstillfället, fanns på Garantum PB:s webbplats och innehöll informationen om emittentavgiften. Bolaget pekar också på att det av Finansinspektionens beslutspromemoria till försäkringsdistributionsföreskrifterna (FI dnr 16-17599) framgår att kravet på att lämna information om själva produkten uppfylls genom att kunden får produktfaktablad.

När det gäller avsaknaden av redovisning av kostnaden för försäkringsskalet i 14 dokumentationer, anför Garantum PB att bolaget gör en sådan redovisning vid tre tidpunkter; årligen, när kostnaden uppstår, och även när kostnaden förändras. I de 14 fallen har bolaget bistått med förvaltning av försäkringsavtalet utan att rådgivningen har påverkat kostnaden för försäkringsskalet. Bolaget har tolkat 6 kap. 5 § LFD som att kostnaden för försäkringsskalet inte behöver redovisas i samband med varje rådgivningstillfälle om den inte förändras i förhållande till det tillfälle när kostnaden för försäkringsskalet senast redovisades för kunden.

Slutligen anför Garantum PB – när det gäller redovisningen av kundens kostnad i form av ett belopp och en procentsats – att kunden har kunnat räkna fram det

totala kostnadsuttaget i procent i förhållande till investerat belopp på grundval av informationen som lämnats.

Finansinspektionen gör följande bedömning.

Den sammanställning av kostnaderna som kunderna har försetts med har inte varit fullständig. En del av de kostnader som försäkringsdistributionen har varit förknippad med utgörs av den del av emittentavgiften som har utelämnats i sammanställningen. När det gäller kostnaden för försäkringsskalet anser Finansinspektionen att även den är en kostnad som är förknippad med försäkringsdistributionen, eftersom den dras från de belopp som kunden löpande investerar i sin försäkring.

Genom att i samtliga 17 fall utelämna en del av emittentavgiften – och i 14 av dessa fall även kostnaderna för försäkringsskalet – har Garantum PB underlåtit att räkna samman kostnaderna så att kunden kan förstå den totala kostnaden, liksom den kumulativa effekten på investeringens avkastning. Bolaget har därmed åsidosatt bestämmelsen i 6 kap. 5 § andra stycket LFD.

Denna brist kan inte läkas av att kunden får del av ett produktfaktablad, som Garantum PB tycks mena, eftersom det dokumentet inte utgör en del av den sammanställning av kostnader och avgifter som bolaget ska tillhandahålla enligt 6 kap. 5 § andra stycket LFD.

På grund av att bolaget har utelämnat kostnader i sammanställningen – och dessutom hänvisat till att ytterligare information om kostnader finns i emittentens produktfaktablad – har den information som kunderna har försetts med inte heller varit lämplig och lättbegriplig. Därmed har bolaget åsidosatt även 6 kap. 4 § första stycket samma lag.

Vidare har kundens kostnad för investeringen, både som ett belopp och som en procentsats, redovisats på ett sätt som gör att det angivna beloppet inte stämmer överens med den procentsats som anges. Det är, enligt Finansinspektionens mening, inte tydligt angivet i informationen att procentsatsen hänför sig till det investerade beloppet uppdelat på det antal år som är produktens löptid. Den angivna procentsatsen ger i stället intryck av att kostnaderna för kunden är väsentligt lägre än vad de är. Enligt Finansinspektionens mening räcker det inte med en uppgift om att procentsatsen avser ett beräknat avgiftstak per år för att informationen ska uppfylla kravet på att vara lämplig och lättbegriplig. Därför har Garantum PB även i detta avseende åsidosatt 6 kap. 4 § första stycket LFD.

2.4 Garantum PB:s information till kunder om varför de bör byta finansiella instrument har haft brister

Det framgår i 20 rådgivningsdokumentationer att kunden har blivit rekommenderad att byta befintliga investeringstillgångar i depåförsäkringen mot andra investeringstillgångar.

Enligt 6 kap. 15 § LFD ska Garantum PB då, på ett varaktigt medium, lämna kunden tillfredställande dokumentation som specificerar vilket råd som kunden har fått och hur det motsvarar kundens preferenser, mål och andra egenskaper (en lämplighetsförklaring). Detta gäller vid rådgivning om att byta en investeringstillgång mot en annan, liksom vid all annan rådgivning som bolaget lämnar om försäkringsbaserade investeringstillgångar och sådana pensionsförsäkringar som är aktuella i ärendet.

Dokumentationen ska vara tillräckligt tydlig och utförlig för att tillgodose kundens behov. Bedömningen av om behoven uppfylls bör ske mot bakgrund av kraven på lämplighetsbedömning (prop. 2017/18:216 s. 506).

Vid rådgivning om byte av en investeringstillgång mot en annan ska Garantum PB därutöver, enligt artikel 9.7 i den delegerade förordningen, inhämta nödvändiga upplysningar om kundens befintliga underliggande investeringstillgångar och de rekommenderade nya investeringstillgångarna. Garantum PB ska också analysera de förväntade kostnaderna och fördelarna med bytet, så att bolaget på rimliga grunder kan visa att fördelarna med ett byte förväntas vara större än kostnaderna. Att på rimliga grunder kunna visa att fördelarna med ett byte förväntas vara större än kostnaderna, innebär att bolaget är skyldigt att informera kunden om huruvida nyttan med bytet är större än kostnaden (jfr prop. 2021/22:8 s. 57 f.).

I drygt hälften av de 20 rådgivningsdokumentationerna framgår att bolaget har förklarat för kunden att fördelarna med det rekommenderade bytet är större än kostnaderna. I nio dokumentationer saknas en sådan förklaring.

I flera av rådgivningsdokumentationerna finns beskrivningar av fördelarna med den nya investeringen eller fördelarna med att byta från den nuvarande investeringstillgången. Någon närmare beskrivning av hur fördelarna förhåller sig till kostnaderna av ett byte finns dock inte. De beskrivningar som lämnas i de aktuella dokumentationerna innehåller skrivningar av exempelvis följande utformning. ”Hur bidrar ditt råd till kundens mål? Det förväntade avkastningsbidraget från produkten ligger i linje med kunds målavkastning (15% per år)”.

Garantum PB anför att samtliga 20 rådgivningsdokumentationer innehåller beskrivningar av fördelarna med bytet. I tio av dessa menar Garantum PB att bolaget har fört ett tydligt resonemang om de förväntade kostnaderna och fördelarna. Även i de återstående tio dokumentationerna anser bolaget att det har uppfyllt kraven som ställs vid en rekommendation om byte, men medger att dokumentationen möjligen kunde ha varit tydligare i de fallen. Bolaget menar också att skälen till att det lämnade rådet är lämpligt för kunden och hur det förhåller sig till bland annat kundens mål, önskade egenskaper, preferenser, riskprofil och ekonomiska ställning redovisas i samtliga rådgivningsdokumentationer.

Finansinspektionen gör följande bedömning.

Inledningsvis kan Finansinspektionen konstatera att det i nio rådgivningsdokumentationer inte framgår att Garantum PB, i enlighet med artikel 9.7 i den delegerade förordningen, alls har informerat kunden om huruvida nyttan med bytet är större än kostnaderna. Antingen har bolaget underlåtit att lämna informationen till kunden eller åsidosatt sin skyldighet att dokumentera det som har förekommit vid distributionstillfället och att lämna dokumentationen till kunden enligt 5 kap. 21 § LFD. Utredningen ger inte tillräckligt stöd för att Finansinspektionen ska kunna dra slutsatsen att bolaget inte har informerat kunderna i enlighet med den delegerade förordningen. Däremot är det tydligt att bolaget har åsidosatt dokumentationskravet i LFD.

Enligt 6 kap. 15 § LFD ska bolaget lämna kunden tillfredställande dokumentation som specificerar vilket råd som kunden har fått och hur det motsvarar kundens preferenser, mål och andra egenskaper. Dokumentationen ska vara tillräckligt tydlig och utförlig för att tillgodose kundens behov. Enligt Finansinspektionen måste lämplighetsförklaringen – när bolaget rekommenderar ett byte av investeringstillgångar – normalt sett innehålla skälen till att fördelarna med bytet är större än kostnaderna. Kundens behov av tydlig och utförlig information i frågan är särskilt stort när rådet avser komplexa produkter, som de strukturerade produkter som bolaget har rekommenderat. Det är inte tillräckligt att förklara fördelar med den nya investeringen eller att bara redogöra för fördelarna med att byta från nuvarande investeringstillgång. Kunden ska få en förklaring av hur rådet att byta motsvarar kundens preferenser, mål och andra egenskaper. Förklaringen måste därmed, enligt Finansinspektionens mening, även innehålla en beskrivning av hur kostnaderna förhåller sig till kundens önskemål.

Finansinspektionen har, trots vad Garantum PB anfört, inte i någon av de 20 rådgivningsdokumentationerna funnit en beskrivning av hur bolaget har kommit fram till att fördelarna för kunden med ett byte överstiger kostnaderna. Motiveringar av det ovan redovisade slaget tillgodoser inte detta krav. Det som anges i rådgivningsdokumentationerna innehåller inte heller någon tillräcklig redogörelse för varför rådet motsvarar kundens preferenser, mål och andra egenskaper även med beaktande av de kostnader som ett byte medför. Härigenom har bolaget åsidosatt bestämmelsen i 6 kap. 15 § LFD.

3 Överväganden om ingripande

3.1 Garantum PB:s inställning

Garantum PB anför att det inte finns skäl att ingripa mot bolaget vid eventuella regelöverträdelser. Bolaget uppger att det har vidtagit flera förbättrande åtgärder, som måste anses vara tillräckliga för att komma till rätta med eventuella brister. Åtgärderna har vidtagits även i avseenden där bolaget inte håller med om att det finns brister. Garantum PB anser också att eventuella regelöverträdelser ska betraktas som ringa eller ursäktliga.

Enligt Garantum PB arbetar bolaget ständigt för att förbättra verksamheten och strävar efter att vid varje given tidpunkt leva upp till de krav som ställs enligt regelverket. Ingen kund har klagat på den rådgivning som Finansinspektionens undersökning avser, uppger bolaget. Inte heller har några skador uppstått för bolagets kunder. Garantum PB påpekar också att bolaget i väsentlig mån aktivt har underlättat Finansinspektionens utredning och snabbt åtgärdat otydligheter efter det att inspektionen har påtalat dem. Bolaget framhåller vidare att det inte har gjort någon vinst till följd av eventuella regelöverträdelser.

3.2 Överträdelserna kräver ingripande

Finansinspektionen ska enligt 9 kap. 1 § LFD ingripa om en försäkringsdistributör har åsidosatt sina skyldigheter enligt den lagen eller enligt någon annan författning som reglerar försäkringsdistributörens verksamhet. Finansinspektionen får dock, enligt 9 kap. 5 § andra stycket LFD, avstå från ingripande om en överträdelse är ringa eller ursäktlig, om försäkringsdistributören gör rättelse, eller om någon annan myndighet har vidtagit åtgärder mot försäkringsdistributören och dessa åtgärder bedöms tillräckliga.

Garantum PB har överträtt flera bestämmelser som är av central betydelse för att skydda konsumenter i majoriteten av de rådgivningsdokumentationer som ingår i undersökningen. Bolaget har inte heller dokumenterat rådgivningen på det sätt som regelverket kräver när det gäller informationen till kunderna om nyttan och kostnaderna som är förenade med ett byte av investeringstillgångar. Överträdelserna kan därför inte anses vara ringa. Omständigheterna är inte heller sådana att överträdelserna är ursäktliga.

Mot bakgrund av överträdelsernas karaktär är inte heller det som Garantum PB anför om de åtgärder som bolaget har vidtagit, något skäl att avstå från ett ingripande (jfr prop. 2006/07:115 s. 500). Det har inte heller framkommit andra skäl för att avstå från att ingripa. Finansinspektionen ska därför ingripa mot bolaget.

3.3 Val av ingripande

3.3.1 Rättsliga utgångspunkter

Enligt 9 kap. 1 § andra stycket LFD kan Finansinspektionen ingripa genom att förelägga bolaget att göra rättelse inom en viss tid, förbjuda bolaget att verkställa ett beslut eller genom att ge det en anmärkning. Om överträdelserna är allvarliga ska tillståndet återkallas eller, om det är tillräckligt, en varning meddelas.

Vid valet av ingripande ska Finansinspektionen, enligt 9 kap. 5 § första stycket LFD, ta hänsyn till hur allvarlig överträdelserna är och hur länge den har pågått. Särskild hänsyn ska tas till skador som har uppstått och graden av ansvar. Dessa omständigheter är emellertid bara exemplifierande. Av förarbetena framgår att utgångspunkten är att alla relevanta omständigheter ska beaktas (prop. 2017/18:216 s. 517).

Enligt 9 kap. 6 § LFD ska Finansinspektionen därutöver, i försvårande riktning, beakta om bolaget tidigare har begått en överträdelse. I förmildrande riktning ska inspektionen beakta om bolaget i väsentlig utsträckning genom ett aktivt samarbete har underlättat Finansinspektionens utredning, och om företaget snabbt har upphört med överträdelsen, sedan den anmälts till eller påtalats av Finansinspektionen.

Det anges i förarbetena att tillämpligheten av 9 kap. 6 § LFD, om hänsyn till förmildrande omständigheter, förutsätter att försäkringsdistributören självant för fram viktig information som Finansinspektionen inte redan förfogar över. Det anges också i förarbetena att det vid bedömningen av om en snabb rättelse ska leda till en mildare åtgärd, i första hand ska avgöras om en åtgärd helt kan underlätas och därefter – om det inte anses möjligt – hur rättelsen ska inverka på åtgärden (se prop. 2017/18:216 s. 518).

3.3.2 Finansinspektionens bedömning

Garantum PB har överträtt centrala bestämmelser i LFD om den information som kunder ska få vid rådgivning för att kunna fatta välgrundade investeringsbeslut. Bolaget har i flera fall inte heller dokumenterat rådgivningen på det sätt som regelverket kräver när kunderna har rekommenderats att byta investerings-tillgångar. Det har funnits brister i de flesta av de 49 rådgivningsdokumentationer som inspektionen har granskat i undersökningen. Undersökningsperioden var elva månader under 2023.

Finansinspektionen har inte kunnat konstatera att det har uppstått några skador till följd av överträdelserna.

Inspektionen har inte tidigare ingripit mot Garantum PB. Det finns alltså inte någon tidigare överträdelse som ska beaktas i försvårande riktning enligt 9 kap. 6 § första stycket LFD.

Enligt Finansinspektionens uppfattning har Garantum PB:s samarbete inte varit mer aktivt än vad som kan förväntas av ett företag under tillsyn. Garantum PB har inte självant för fram viktig information som inspektionen inte har förfogat över, utan har lämnat de uppgifter som inspektionen har begärt in. Detta är något som måste förväntas av ett företag under tillsyn. Bolaget har alltså inte samarbetat med inspektionen och underlättat utredningen på ett sådant sätt som gör att inspektionen ska beakta det i förmildrande riktning (prop. 2017/18:216 s. 518).

När det gäller graden av ansvar har det inte framkommit något som pekar i vare sig försvårande eller förmildrande riktning.

Vid en sammantagen bedömning anser Finansinspektionen att de aktuella överträdelserna inte är att anse som allvarliga i den mening som avses 9 kap. 1 § andra stycket LFD. Det är därför inte aktuellt att återkalla Garantum PB:s tillstånd eller att meddela bolaget en varning. Finansinspektionen ger därför

Garantum PB en anmärkning som ska förenas med en sanktionsavgift för att vara tillräckligt ingripande.

3.4 Sanktionsavgiftens storlek

3.4.1 Tillämpliga bestämmelser

Finansinspektionen får enligt 9 kap. 13 § LFD förena en anmärkning med en sanktionsavgift.

Sanktionsavgiften ska enligt 9 kap. 14 § första stycket LFD fastställas till lägst 5 000 kronor och till högst det högsta av

1. tio procent av företagets omsättning närmast föregående räkenskapsår eller, i förekommande fall, motsvarande omsättning på koncernnivå,
2. två gånger den vinst som har gjorts till följd av regelöverträdelsen om beloppet går att fastställa, eller
3. ett belopp som den 23 februari 2016 i kronor motsvarande fem miljoner euro.

När sanktionsavgiftens storlek fastställs ska, enligt 9 kap. 16 § LFD, särskild hänsyn tas till sådana omständigheter som anges i 5 § första stycket och 6 § samma kapitel. Särskild hänsyn ska också tas till den juridiska personens finansiella ställning och, om den går att fastställa, den vinst som företaget har gjort till följd av regelöverträdelsen. Vad som inbegrips i sådana omständigheter, i såväl försvårande som förmildrande riktning, är exempelvis överträdelsens art, tidigare överträdelser och ett aktivt samarbete som har underlättat myndighetens utredning.

Det framgår av artikel 31.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/97 av den 20 januari 2016 om försäkringsdistribution att alla eventuella sanktioner ska vara effektiva, proportionerliga och avskräckande.

3.4.2 Finansinspektionens bedömning

Finansinspektionen har inte kunnat fastställa om Garantum PB har gjort någon vinst till följd av överträdelserna. Garantum PB ingår i en koncern, vilket i ärendet innebär att taket för sanktionsavgiften utifrån omsättningen ska beräknas med utgångspunkt i koncernens omsättning för 2024, det vill säga det närmast föregående räkenskapsåret. Garantum PB:s omsättning det räkenskapsåret var 40 miljoner kronor, medan motsvarande omsättning på koncernnivå var knappt 640 miljoner kronor. Tio procent av koncernens omsättning motsvarar cirka 64 miljoner kronor. En högsta sanktionsavgift som bestäms utifrån omsättningen kommer alltså att överstiga ett belopp motsvarande fem miljoner euro. Det högsta belopp som sanktionsavgiften kan fastställas till är därmed 64 miljoner kronor (det vill säga tio procent av koncernens omsättning).

Sanktionsavgiften ska ses som en gradering av överträdelsernas allvar. Det högsta belopp som anges i lagstiftningen sätter den yttersta ramen för hur hög sanktionsavgiften får vara.

Samtidigt ska sanktionsavgiftens storlek spegla hur allvarliga överträdelserna är och utgöra ett proportionerligt ingripande. Förhållandena hos det företag som har begått överträdelserna, och de konsekvenser som sanktionsavgiften kan få för företaget, ska därför beaktas när sanktionsavgiftens storlek bestäms. Exempelvis kan vad som upplevs som en avskräckande avgift för ett mindre företag med måttlig omsättning framstå som i det närmaste obetydlig för ett företag med stora ekonomiska resurser (se prop. 2006/07:115, s. 641). Finansinspektionen måste alltså se till att avgiften är proportionerlig utifrån såväl överträdelsernas allvar som det aktuella företags finansiella ställning. Med uttrycket finansiell ställning avses exempelvis företags årsomsättning, men även andra faktorer bör kunna beaktas (prop. 2015/16:26 s. 107).

Det är viktigt att den sanktionsavgift som ges för en viss typ av överträdelser blir lika kännbar för det företag som ingripandet riktas mot, oavsett hur stort företaget är. Finansinspektionen har i tidigare beslut i fall som dessa – när företags omsättning endast motsvarar en mindre andel av omsättningen på koncernnivå – utgått från företags omsättning vid graderingen av överträdelserna. Detta för att sanktionsavgiften annars riskerar att bli oproportionerligt hög och inte ta tillräcklig hänsyn till företags finansiella ställning. Samtidigt har sanktionsavgiften då bestämts till ett högre belopp än om företaget inte ingått i en koncern, för att koncernens omsättning ska få genomslag vid bedömningen. Hur mycket högre beloppet bör vara för att ingripandet ska vara såväl proportionerligt som avskräckande beror främst på överträdelsernas allvar (se bland annat Finansinspektionens beslut i ärendena FI dnr 22-11506, 23-25934 och 23-32698). Inspektionen bedömer att detta bör vara utgångspunkten även i detta ärende.

I det föregående avsnittet redogör Finansinspektionen för inspektionens bedömning av överträdelserna. Som inspektionen har konstaterat har Garantum PB överträtt centrala bestämmelser i försäkringsdistributionsregelverket om information till kunder i de flesta av de granskade rådgivningsdokumentationerna under en undersökningsperiod på elva månader 2023.

Med hänsyn till Garantum PB:s finansiella ställning och de omständigheter som i övrigt ska beaktas när sanktionsavgiften bestäms, anser Finansinspektionen vid en sammanvägd bedömning att överträdelserna svarar mot en sanktionsavgift på en miljon kronor. Inspektionen har i sin bedömning utgått från företags omsättning, men har även i viss utsträckning beaktat koncernens omsättning. Därför har Finansinspektionen bestämt sanktionsavgiften till ett något högre belopp än vad som hade varit fallet om företaget inte hade ingått i en koncern.

Finansinspektionen bedömer att sanktionsavgiften är väl avvägd och proportionerlig.

Sanktionsavgiften tillfaller staten och faktureras av Finansinspektionen när beslutet har vunnit laga kraft.

FINANSINSPEKTIONEN

Beatrice Ask
Styrelseordförande

Kamilla Atmarsson
Senior jurist

Beslut i detta ärende har fattats av Finansinspektionens styrelse (Beatrice Ask, ordförande, Maria Bredberg Pettersson, Martin Flodén, Gunnar Larsson, Stefan Lundgren, Roine Vestman, Charlotte Zackari och Johan Almenberg, generaldirektör) efter föredragning av den seniora juristen Kamilla Atmarsson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även chefsjuristen Erik Blommé, områdeschefen Leonard Weber Landgren, avdelningschefen Alexi Andersson, tillförordnade avdelningschefen Lisa Holm och den seniora finansinspektören Lina de Neergaard deltagit.

Bilaga – Hur man överklagar

Kopia: Garantum Wealth Management PB AB:s verkställande direktör

Finansinspektionens beslut om anmärkning och sanktionsavgift

Handling:

Beslut om sanktion för Garantum Wealth Management PB AB meddelat den 17 december 2025.

Jag har i dag, i egenskap av behörig firmatecknare eller ombud, tagit emot handlingen.

.....	
Datum	Namnteckning
	
	Namnförtydligande
	
	Eventuellt ny adress
	
	
	

Genom att skriva under delgivningskvittot bekräftar du bara att du har tagit emot handlingen. Det är inte ett bevis på att du godkänner innehållet i den.

Det är viktigt att du skickar tillbaka kvittot till Finansinspektionen så fort som möjligt. Om du inte gör det kan vi delge dig på annat sätt, till exempel genom en stämningsman.

Glöm inte att ange vilket datum du tog emot handlingen.

Hur man överklagar

Om ni anser att beslutet är felaktigt kan ni överklaga det genom att skriva till förvaltningsrätten. Ställ överklagandet till Förvaltningsrätten i Stockholm, men skicka det till Finansinspektionen, Box 7821, 103 97 Stockholm, eller till finansinspektionen@fi.se.

Ange följande i överklagandet:

- Namn, personnummer eller organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer
- Vilket beslut ni överklagar och ärendets nummer
- Vilken ändring ni vill ha och varför ni anser att beslutet ska ändras.

Om ni anlitar ett ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress och telefonnummer anges.

Överklagandet ska ha kommit in till Finansinspektionen inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid kommer Finansinspektionen att pröva om beslutet ska ändras och sedan skicka överklagandet, handlingarna i det överklagade ärendet och eventuellt nytt beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm.